

Кличний відмінок

Щодня ми контактуємо з великою кількістю людей. Процес комунікації – незмінна частина життя чи не кожного. Та чи правильно ми звертаємося до наших співрозмовників? Розберімо ці правила і з'ясуємо, чому кличний відмінок є таким важливим для української мови і які його форми є правильними!

Кличний відмінок – одна з відмінних рис української мови, яка робить її мелодичною та співучою. Ми маємо використовувати кличний відмінок **під час звертання** до будь-якої особи або навіть неживої істоти. Отже, розберімося!

Звертаючись до кого-, чого-небудь, українці вживають іменники в кличному відмінку. Звертатися можна за іменем, іменем по батькові, за прізвищем, науковим, військовим та іншим званням, за назвою посади, професії тощо, використовуючи водночас і слова українського етикету на зразок **чоловіче, жінко, свате, свахо, дідусю, хлопче, дитино, студенте** й под.

Іменники – власні та загальні назви – можуть мати в кличному відмінку однини закінчення **-о, -е, -є, -у, -ю**. Вибір одного із цих закінчень залежить від роду іменника та його закінчення в називному відмінку, а за умови спільного нульового закінчення – від кінцевого приголосного основи або ж характеру іменникового суфікса.

Правила використання кличного відмінка

Всі іменники кличного відмінка незалежно від їхнього лексичного значення можуть закінчуватися всього на **5 (!) різних літер: е, є, о, у, ю**. Запам'ятайте їх та умови використання!

Кличний відмінок властивий тільки іменникам, але зараз ми розберемося з їхніми особливостями в рамках використання різних закінчень. Адже закінчення кличного відмінку іменника залежить від закінчення цього ж іменника в називному відмінку.

Закінчення – е в іменників, характеристиками яких є:

1. Чоловічий або жіночий рід із закінченням **–я**, яке слугує пом'якшенням попереднього приголосного.

Наприклад: *Катруся – Катрусє, лисиця – лисице, скриня -скринє.*

2. Жіночий рід із закінченням **–а**, але перед ним має бути шиплячий звук.

Наприклад: *криша – крише, чаша – чаше, листоноша – листоноше.*

3. Чоловічий рід із нульовим закінченням або закінченням **–о**, перед яким знаходиться твердий приголосний основи слова.

Наприклад: *Євген – Євгене, Іван – Іване, козак – козаче.*

4. Чоловічий рід мішаної групи, які закінчуються на **–р**. Це мають бути загальні назви, часто – рід діяльності.

Наприклад: *пісняр – пісняре, столяр – столяре, каменяр – каменяре.*

Закінчення – є в іменників, характеристиками яких є:

Жіночий рід, особові імена та загальні назви, що закінчуються на **–я**, яке йде після голосного звука.

Наприклад, *Марія – Маріє, Надія – Надіє, колія – коліє.*

Закінчення – о в іменників, характеристиками яких є:

Чоловічий та жіночий рід, що мають закінчення **-а**.

Наприклад, *Олександра – Олександро, сестра – сестро, зірка – зірко.*

Закінчення – у в іменників, характеристиками яких є:

1. Чоловічий рід, у більшості односкладові, що мають тверді приголосні основи перед закінченням **–о** або нульовим закінченням.

Наприклад, *тато – тату, кран – крану, хліб –хлібу.*

2. Чоловічий рід, що мають суфікси **–к, -ик, -ок** як вираження пестливого значення, та суфікси **– ач, -ник**.

Наприклад, *ведмедик – ведмедику, слухач – слухачу, керівник – керівнику.*

3. Чоловічі імена, що закінчуються на **–х та –г**.

Наприклад, *Генріх – Генріху, Олег – Олегу, Людвіг – Людвігу.*

Закінчення –ю в іменників, характеристиками яких є:

1. Жіночий рід і закінченням **–я**, яке пом'якшує попередній приголосний та позначає пестливість.

Наприклад, *доня – доню, бабуся – бабусю, киця – кицюню.*

2. Чоловічий рід із **м'яким кінцевим приголосним** основи, які також позначають пестливість.

Наприклад, *красень – красеню, татусь – татусю, дідусь – дідусю.*

3. Жіночі та чоловічі імена із закінченням **–я** пестливої форми.

Наприклад, *Христя – Христю, Костя – Костю, Таня – Таню.*

4. Чоловічий рід, що закінчуються на **–й**.

Наприклад, *водій – водію, каравай – караваю, гай – гаю.*

5. Чоловічі імена з **м'яким приголосним** основи наприкінці.

Наприклад, *Юрій – Юрію, Василь – Василю, Олексій – Олексію.*

6. Чоловічий рід, що має суфікси **–ець, –ань, ень, – тель, –аль**.

Наприклад, *молодець – молодцю, учень – учню, спасатель – спасателю.*

7. Чоловічий рід, м'яка група із закінченням **–р**.

Наприклад, *Ігор – Ігорю, календар – календарю, лікар – лікарю.*

Отже, ви бачите, що без знання цих особливостей неможливе правильне спілкування. Запам'ятайте їх та окликайте осіб та предмети належним чином!